

Bizjakova
jama,

soseda
Kostanjeviške jame

Vizvirni dolini Studene se ob Kostanjeviški jami bohota še en podzemski biser – Bizjakova jama. Nastala je v zaledju manjšega kraškega obrha, ki se steka v Studeno le nekaj deset metrov pod njenim vodnatim izviro. Izvir označuje visok skalni spodmol, izpod katerega priteka voda. Zahodno od izvira se v isti skalni steni odpira tudi Spodmol pri Bizjakovi jami. To je del nekdanjega najvišjega in najstarejšega vodnega horizonta. Prostoren spodmol se nadaljuje v krajši podorni prostor, kjer se po desetih metrih zaključi, vstop v nekdanje najvišje etaže pa so zasuli podori.

Ob nižjih vodostajih se nad gladino izvirnega tolmana razkriva jamsko nadaljevanje, vabljivo za potapljače. Naključje je hotelo, da se je podzemlje odprlo neposredno za izviro leta 1971, ob kopanju vodovodnega jarka k zajetju ob Studeni. Z odprtjem že druge jame, ki so jo pozneje imenovali Bizjakova jama (ime je dobila po lastniku parcele, na kateri leži), je narava ponudila dva kraška bisera, ki sta tako presenetljivo blizu drug ob drugem, da se nedvomno poraja misel, da gre za skupen jamski sistem. Vendar poteka jame kažeta, da se razširjata v povsem nasprotne strani. Vodni zaledji sta zato ločeni, gotovo pa možnost prelivanja visokih voda med obema sistemoma ni izključena. Med jamama poteka tudi prelom, ki ločuje gornjekredne breče, v katerih je nastala Bizjakova jama, od apnencev Kostanjeviške jame.

Že takoj po odprtju so jamo raziskali kostanjeviški jamarji, jo delno izmerili, vhod pa zaprli z vrati. Jama je bila dokončno raziskana leta 1997, ko so na več skupnih akcijah novomeški in kostanjeviški jamarji odkrili nove rove ter jamo natančno izmerili in narisali. Bizjakova jama je izredno dinamična in razgibana, s 558 metrov dolgimi rovi pa med daljšimi na Dolenjskem. Razdelimo jo lahko na tri prepoznavne morfološke dele: vhodni del z Labirintom, Glavni rov z Blatnim rovom ter pritočni sifoni.

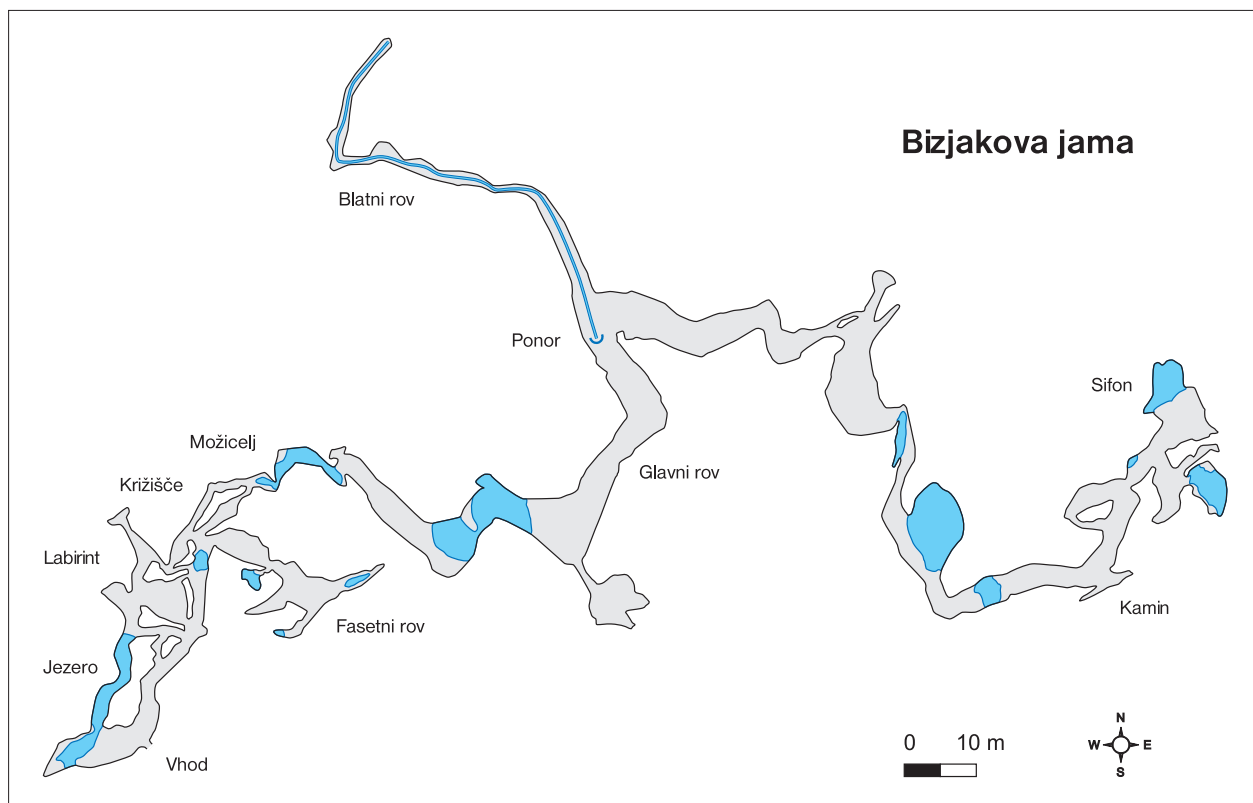
Vhodni del z Labirintom. Za udornim vhodom stopimo na tla iz podornih blokov in nasipnega materiala, ki se je vsul v notranjost ob odprtju jame. Podor se strmo spušča proti Jezeru, na severni strani pa preide v stari fosilni rov, ki pripelje v splet rogov, imenovan Labirint. Vhodna dvorana je največji prostor v jami. Severna stena nad Jezerom je nastala ob domala navpičnem prelomu. Jezero je široko 4 metre, sprva je plitvo, potem pa se dno prevesi v nekoliko globlji izvorni sifon. Na pritočni strani se nadaljuje v vodni kanal z značilnim koničastim prerezom, nastalim ob prelomnici. Voda priteče iz manjšega tolmana in se po

kaskadah pretoči v kanal, ki je v končnem delu lepo zasigan. Tudi vhodna dvorana je že na začetku zasigana, nadaljevanje rova pa krasijo čudovite zavese in sigovi slapovi.

Labirint je močno razvejan del jame. Sestoji iz spleta rogov, povezanih v več medsebojnih zank. Rovi so izdelani v živi skali. To so povečini izprana skalna korita, polna erozijskih oblik, kot so fasete, noži in kotlice. Stene so mestoma lepo zasigane, posamič pa najdemo tudi številne kapnike. Sedimente zasledimo le na nekaterih mestih, in sicer v višje ležečih rovih, ki jih visoke vode ne spirajo več. Na več mestih se spustimo do manjših jezer, zalitih z ujeta podzemsko vodo. Najbolj dinamičen je Fasetni rov. Na stenah, tleh in stropu so številne fasete, ki kažejo, da je vodni tok zapolnjeval jamo do stropa. Po manjši stopnji dosežemo sklepni del Fasetnega rova. Krasi ga izredno lepa bela siga. Na koncu je ozka in neprehodna razpoka, iz katere čutimo preprih. Verjetno je tu povezava z Glavnim rovom, skozi katero pritekajo visoke vode. Vsi rovi v Labirintu pripeljejo do Križišča, ki je lepo zasigana dvoranica. Po dveh vzporednih fasetnih rovih se spustimo do Možiclja, majhne kamnite skulpture, ki so jo za orientacijo zložili jamarji. Za njim je v ožini nad globoko vodno kotlico skrit nizek prehod v Glavni rov. Prehod je dokaj neroden, saj

Bizjakova jama, tloris

se strop spusti nizko do vode, prav tu pa se spremeni tudi smer rova za 90 stopinj. Ob višjih vodah je prehod zalit.

Glavni rov je izluženo in prostorno erozijsko korito, dolgo dobrih 150 metrov. Podzemna voda se tu pretaka le še ob visokih vodostajih, za njo pa ostajajo po strugi večje ali manjše kotanje ujete vode. V osrednjem delu rova se proti severu odcepi okoli 60 metrov dolg Blatni rov. Nizek in ozek rov je brez kapniških tvorb, večinoma okroglega profila in na debelo prekrit z ilovico. Proti koncu se zožuje, tako da prehod ni več mogoč. Po njegovem dnu teče majhen potoček, ki ponira v grušču Glavnega rova. Voda v njem je znatno toplejša kot v drugih delih jame, saj poteka rov plitvo pod površjem bližnje vasi Globočice; zaradi tega je tudi onesnažena. V nadaljevanju Glavnega rova sicer ni več kapniškega okrasja, zato pa pritegnejo pozornost zanimivi profili in mogočnost rova. Zasledimo lahko pestre erozijske prvine, ki jih ustvarja voda. Tako pridemo tudi do talnega okna med skalami. Ko zlezemo skozenj, obvisimo nad gladino globokega jezera. Naprej se odpira široka praznina večje potopljene dvorane, ki seže dobrih 10 metrov naprej. Brez čolna ali drugačne opreme je ni možno raziskati.

Pritočni sifoni. V končnem delu Glavnega rova se za podorom, pod večjim stropnim kaminom, spustimo v manjše brezno do labirinta vodnih rovov. Na njihovem dnu so vodne kotanje in sifonska jezera, na tleh pa sprani kamni. Zaključujejo se z ozkimi kanali s težavnimi prehodi v še neraziskana nadaljevanja, ki so dostopna le potapljačem. Podobne možnosti ponuja tudi Glavni rov, kjer je več ozkih stranskih odcepov, kaminov in talnih oken, ki so od Kostanjeviške jame oddaljeni le 250 metrov.

Zgodba Bizjakove jame se komaj začinja. Neznank je veliko, časa pa na srečo dovolj.

Borivoj Ladišić

